

Funded by
the European Union

УДК 378.016

Баюрко Наталія Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри біології, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, м. Вінниця, 21000, <https://orcid.org/0000-0002-6172-9669>

Карук Інна Василівна, доктор філософії (PhD), старший викладач кафедри дошкільної освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, м. Вінниця, 21000, <https://orcid.org/0000-0001-9626-9589>

Стахова Інна Анатоліївна, доктор філософії (Phd), доцент кафедри початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, м. Вінниця, 21001, <https://orcid.org/0000-0002-8942-6248>

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ СПІВПРАЦІ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Анотація. У статті розкрито особливості співпраці Республіки Польщі, як члена Європейського Союзу, та України у галузі охорони навколишнього середовища, визначено їхній вплив на освіту. У публікації зосереджено увагу на нормативних документах у польсько-українській співпраці, їхній вплив у екологічній та освітній сферах. У статті розкрито суть спільних польсько-українських проєктів, екологічних заходів по збереженню природного різноманіття, очищення природного середовища, економного використання ресурсів, запобігання кліматичним змінам тощо). Також розкрито особливості реалізації проєкту Еразмус+ Модуля Жан Моне (Project: 101085524 – EcoEdEU – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH «Ecological education of preschool and primary school children: a European approach»), наголошено на екологічних заходах для студентської молоді в межах проєкту. У статті наголошено на міжнародному польсько-українському досвіді, розробці спільних освітніх програм, що включають екологічну освіту, стажування, академічну мобільність студентів та педагогів, можливості отримати нові знання та досвід, що можуть бути корисні в практиці екологічної освіти. Польща і Україна беруть участь у міжнародних ініціативах, таких як програма «Екологічні школи» (Eco-Schools), яка спрямована на навчання дітей стійкому розвитку та відповідальному ставленню до навколишнього середовища.

До того ж, у статті акцентується увага на активній допомозі Республіки Польщі у військовий час для України (переробка відходів, реалізація «зеленої

Funded by
the European Union

політики», перехід на використання альтернативних, безпечних видів електроенергії, посилення екологічної освіти для майбутнього відновлення українських територій). Польща підтримує проекти щодо очищення водних ресурсів, які зазнали забруднення через військові дії, руйнування інфраструктури та хімічні витоки. У співпраці з міжнародними екологічними організаціями, польські експерти надають технічну допомогу та ресурси для відновлення якості води в постраждалих регіонах України. Міжнародне співробітництво в сфері охорони навколишнього середовища, освітньої екологічної політики допомагає зміцнити відносини між державами і позитивно впливає на вирішення глобальних екологічних проблем.

Ключові слова: польсько-українська співпраця, охорона навколишнього середовища, екологічна освіта, міжнародний проєкт Еразмус +.

Bayurko Nataliya Vasylivna, candidate of pedagogical science, Associate Professor of the Department of Biology, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, St. Ostrozhkogo, 32, Vinnytsia, 21000, <https://orcid.org/0000-0002-6172-9669>

Karuk Inna Vasyliivna, Doctor of Philosophy, Ph.D., Senior Lecture, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, str. Ostrozhkogo, 32, Vinnytsia, 21000, <https://orcid.org/0000-0001-9626-9589>

Stakhova Inna Anatoliivna, Doctor of Philosophy (PhD), Associate Professor Department of Primary School Education, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, St. Ostrozhkogo, 32, Vinnytsia, 21001, <https://orcid.org/0000-0002-8942-6248>

TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF POLISH-UKRAINIAN COOPERATION IN THE FIELD OF ENVIRONMENTAL PROTECTION

Abstract. The article reveals the peculiarities of cooperation between the Poland Republic, as a member of the European Union, and Ukraine in the field of environmental protection, and their impact on education is determined. The publication focuses on regulatory documents in Polish-Ukrainian cooperation, their influence in the environmental and educational spheres. The article reveals the essence of joint Polish-Ukrainian projects, environmental measures to preserve natural diversity, clean up the natural environment, economical use of resources, prevention of climate change, etc.). The specifics of the implementation of the Erasmus+ Jean Monnet Module project (Project: 101085524 – EcoEdEU – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH «Ecological education of preschool and primary school children: a European approach») are also revealed, emphasizing environmental measures for student young people within the project. The article emphasizes the international Polish-Ukrainian experience, the development of joint educational programs that include environmental education, internships, academic

mobility of students and teachers, opportunities to gain new knowledge and experience that can be useful in the practice of environmental education. Poland and Ukraine participate in international initiatives, such as the «Ecological Schools» (Eco-Schools) program, which is aimed at teaching children about sustainable development and a responsible attitude towards the environment.

In addition, the article focuses on the active assistance of the Poland Republic during the war for Ukraine (waste processing, implementation of «green policy», transition to the use of alternative, safe types of electricity, strengthening of environmental education for the future restoration of Ukrainian territories). Poland supports projects to clean up water resources contaminated by military action, infrastructure destruction and chemical leaks. In cooperation with international environmental organizations, Polish experts provide technical assistance and resources to restore water quality in affected regions of Ukraine. International cooperation in the field of environmental protection, educational environmental policy helps to strengthen relations between states and has a positive effect on solving global environmental problems.

Keywords: Polish-Ukrainian cooperation, environmental protection, environmental education, international Erasmus project +.

Постановка проблеми. Україна та Республіка Польща мають довгі історичні зв'язки у різних сферах суспільного життя, зокрема, у питаннях збереження природного довкілля. Екологічна безпека є провідним напрямом політики України, що підтверджується Конституцією (стаття 16), де зазначається, що держава зобов'язана забезпечувати екологічну безпеку та підтримку екологічної рівноваги на території України. Тенденції розвитку польсько-української співпраці в галузі охорони навколишнього середовища відображають тісні зв'язки між країнами, спрямовані на вирішення спільних екологічних проблем, збереження природних ресурсів та впровадження європейських екологічних стандартів. Співпраця України і Республіки Польщі в галузі охорони навколишнього середовища є важливим напрямом їхніх двосторонніх відносин, особливо в контексті екологічних викликів, що стоять перед обома країнами. Оскільки Україна і Республіка Польща мають спільний кордон, то особливу увагу вони приділяють транскордонним екологічним проблемам (питання охорони водних ресурсів, наприклад, річки Західний Буг, яка протікає через обидві країни, а також управління відходами, боротьба із забрудненням повітря в прикордонних регіонах). Республіка Польща, як член Європейського Союзу, допомагає Україні інтегруватися в європейські екологічні стандарти, підтримує Україну у впровадженні енергоефективних технологій і програм по скороченню викидів парникових газів. Окрім того, обидві країни активно співпрацюють у сфері підвищення екологічної обізнаності. Українські екологи, науковці та громадські організації часто беруть участь у польських освітніх і наукових

проектах, які стосуються захисту довкілля, і навпаки. Також, у стані війни Україна відчуває підтримку польських колег не тільки у військовій, продовольчій, гуманітарній сферах, але й у вирішенні екологічних питань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Україна та Республіка Польща активно співпрацюють у сфері екології, підписуючи і ратифікуючи низку двосторонніх, багатосторонніх угод, спрямованих на збереження довкілля та стале управління природними ресурсами. В угоді між урядами України та Республіки Польщі про співробітництво в галузі охорони навколишнього середовища (1994 р.) закладена основа для довгострокового партнерства між двома країнами в екологічній сфері; вона передбачає активні спільні зусилля щодо захисту атмосферного повітря, водних ресурсів, ґрунтів, а також збереження біорізноманіття та природних ландшафтів. Співпраця в рамках Конвенції про охорону річки Вісла та її басейну включає контроль якості води, спільні проекти щодо зниження забруднення та відновлення екосистем у басейні річки. У Карпатській конвенції (2003 р.) визначено, що обидві країни є учасниками цієї міжнародної угоди, спрямованої на охорону та сталий розвиток Карпатського регіону, що передбачає збереження біорізноманіття, захист лісів, управління природними ресурсами та розвиток екологічно стійкого туризму. В угоді про транскордонне співробітництво в межах мережі Natura 2000 Республіка Польща, як країна Європейського Союзу, допомагає Україні адаптувати стандарти та практики захисту природи у відповідності до європейських вимог; співпраця в рамках цієї мережі включає спільні заходи щодо охорони диких тварин і рослин, а також відновлення природних середовищ існування.

Основні аспекти з теми співпраці України та Польщі стосовно організації екологічної політики та природоохоронної діяльності подано в роботах Б. Андрушків (економічні зв'язки та їхній вплив та довкілля), О. Знахоренко (українсько-польська співпраця у різних стратегічних сферах), В. Костицького (екологічні правовідносини України у контексті міжнародних відносин), Н. Малишевої (збереження природного середовища та політика раціонального природокористування), С. Кравченко (міжнародна політика у сфері навколишнього середовища), Ю. Олішевської (українсько-польська співпраця у питаннях збереження природного середовища), З. Парчевського (правове регулювання проблем утилізації відходів), В. Помикало (польсько-українські відносини у сфері природокористування). Ці та інші дослідники вказують на те, що екологічні проблеми мають загальнопланетарний характер і залежать від рівня екологічної освіти населення, культури та обізнаності у питаннях гуманного природокористування сусідніх держав, зокрема, України та Республіки Польща.

Метою статті є аналіз сучасних тенденцій польсько-української співпраці в галузі охорони навколишнього середовища, висвітлюючи ключові ініціативи, виклики та можливості для сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу. З моменту підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Республіка Польща стала важливим партнером у впровадженні європейських стандартів у сфері охорони навколишнього середовища. Польський досвід, зокрема, з моменту її вступу до ЄС у 2004 році, є важливим для України, яка прагне вирівняти екологічне законодавство відповідно до європейських норм. Це включає моніторинг якості повітря, води, ґрунтів та управління відходами тощо.

Одним із важливих напрямів українсько-польської співпраці є спільна робота в галузі збереження природних ресурсів та біорізноманіття. Обидві країни мають спільні природні території, такі як Карпати та басейн річки Дністер, що є об'єктами транскордонної екологічної співпраці. Вони працюють над створенням транскордонних природоохоронних зон та проєктів для збереження екосистем і рідкісних видів флори і фауни. Як Польща, так і Україна активно співпрацюють з міжнародними організаціями для посилення своїх зусиль з охорони довкілля, що призводить до посиленої активної взаємодії, до прийняття важливих спільних рішень у збереженні природного довкілля. Співпраця з такими організаціями, як Європейський Союз, Програма розвитку ООН (ПРООН) і Всесвітній фонд дикої природи (WWF), надають фінансові ресурси для екологічних проєктів, що дозволяє обом країнам впроваджувати інноваційні рішення. Спільні зусилля часто передбачають обмін технічним досвідом, що дозволяє обом країнам переймати найкращі практики управління навколишнім середовищем. Польща та Україна активно співпрацюють у сфері розвитку альтернативної енергетики, зокрема в галузі відновлюваних джерел енергії. Польща, маючи досвід переходу від вугільної енергетики до екологічно чистих джерел, надає Україні підтримку в розвитку сонячної, вітрової енергетики та біоенергетики. Спільні проєкти у цій сфері сприяють зменшенню викидів вуглекислого газу та забезпеченню сталого розвитку[6, с. 34].

Польща та Україна ініціювали кілька транскордонних екологічних проєктів, спрямованих на вирішення конкретних екологічних проблем:

- Проєкт «Моніторинг якості необробленої води, що використовується для виробництва питної та рекреаційної води», реалізований ДУ Львівський обласний центр контролю за хворобами і профілактики МОЗ України, має на меті виявлення хімічних та мікробіологічних небезпек у водних ресурсах. Це важливий крок для захисту здоров'я населення та екологічної безпеки. В рамках проєкту заплановано закупівлю сучасного лабораторного обладнання, яке дозволить проводити детальні аналізи води на наявність небезпечних речовин та збудників інфекційних захворювань, пов'язаних з діяльністю людини. Також передбачено забезпечення транспортними засобами для швидкого збору зразків води з різних джерел. Цей моніторинг не лише виявить потенційні загрози для

здоров'я, але й допоможе розробити рекомендації щодо поліпшення якості води, що споживається населенням.

- Проєкт «Спільні ініціативи для покращення безпеки транскордонних територій, спрямований на підвищення стійкості до зміни клімату, стихійних лих та пожеж», який реалізується Перемишлянською територіальною громадою.
- Проєкт «Удосконалення транскордонної системи захисту навколишнього середовища в м. Гарволін та гміні Седльце в Польщі, а також у м. Броди в Україні через розвиток каналізаційної інфраструктури», що реалізується Бродівською територіальною громадою та АОМС «Євро регіон-Карпати Україна».
- Проєкт «Транскордонне біорізноманіття – захист цінних природних територій у Стшижевіце, Хелмі, Львові та Зимній Воді», який реалізує Зимноводівська територіальна громада та РГ УГКЦ парафії Архикатедрального собору Святого Юра м. Львова. В рамках проєкту відбудеться закупівля обладнання для проведення робіт з утримання та консервації історичного парку в м. Зимна Вода, будівництво комплексного дитячого майданчика та вуличного спортзалу в парку в Зимній Воді, розробка документації для історичного парку садів собору Святого Юра у Львові [7].

Наведені приклади спільних проєктів з Польщею сприятимуть адаптації до змін клімату, підвищуватимуть стійкість до природних катастроф; деякі з них зосереджені на поліпшенні доступу до води та сталому управлінні водними ресурсами, а також їх основна мета – охорона та збереження природи, біорізноманіття й зеленої інфраструктури.

Україна активно відчуває підтримку Республіки Польщі у військовий період. Польща не лише активно підтримує Україну в гуманітарному та військовому плані, але й робить кроки для допомоги у вирішенні екологічних питань, що виникли внаслідок воєнних дій. На сайті Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України знаходимо підтверджуючі факти українсько-польської співпраці. Республіка Польща допомагає у вирішенні проблеми накопичення відходів, яка значно загострилась через бойові дії. Зокрема, польські організації та уряд допомагають у створенні систем для переробки та безпечного знищення відходів, що дозволяє мінімізувати негативний вплив на навколишнє середовище. Польща підтримує проєкти щодо очищення водних ресурсів, які зазнали забруднення через військові дії, руйнування інфраструктури та хімічні витіки. У співпраці з міжнародними екологічними організаціями, польські експерти надають технічну допомогу та ресурси для відновлення якості води в постраждалих регіонах України. Польські екологи працюють разом з українськими колегами для протидії лісовим пожежам, які стали частішими через військові операції. Республіка Польща також допомагає в проєктах з відновлення лісів та інших природних

територій, що постраждали від бойових дій. Польські інженери допомагають відновлювати екологічно чисті джерела енергії в Україні, включаючи підтримку проєктів з відновлюваної енергетики. Це важливо для зниження залежності України від традиційних викопних палив і мінімізації викидів вуглецю в умовах війни. Такий комплексний підхід до екологічних проблем дозволяє не лише пом'якшити наслідки війни для довкілля, але й сприяє подальшому відновленню екосистем і стійкості України [5].

Провідні науковці, педагоги-практики, дослідники в сфері освіти також збагачують українсько-польські відносини напрацюваннями у галузі екологічного виховання дітей, обміном досвідом задля розвитку екологічної культури підрастаючого покоління, формування екологічної компетентності особистості на засадах спільних методичних практик та освітніх технологій. Польсько-українська співпраця в освітньому аспекті виражена в формі спільних заходів, зокрема: майстер-класів, семінарів, вебінарів за участю місцевих громад, що спрямовані на обмін знаннями про охорону навколишнього середовища та сприяння впровадження інновацій у сфері природокористування. Також в освітніх програмах закладів освіти, які реалізуються в обох країнах, чітко вказано на піклуванні про навколишнє середовище, заохочуючи молодих особистостей брати участь у збереженні природи. Як Польща, так і Україна беруть участь у міжнародних ініціативах, таких як програма «Екологічні школи» (Eco-Schools), яка спрямована на навчання дітей стійкому розвитку та відповідальному ставленню до навколишнього середовища. Ці програми поширюють європейські стандарти екологічної освіти, що дозволяє обом країнам запозичувати найкращі світові практики [9].

Міжнародний обмін досвідом, розробка спільних освітніх програм, що включають екологічну освіту, стажування, обміни студентами та педагогами, дозволяє отримати нові знання та досвід, що можуть бути корисні в практиці екологічної освіти. Наприклад Програма Еразмус+ спрямована на створення можливостей для індивідуальної міжнародної мобільності представників закладів вищої освіти. Так, у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського реалізуються багато таких міжнародних проєктів, зокрема на факультеті дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної впроваджується екологічний проєкт Project: 101085524 – EcoEdEU – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH «Ecological education of preschool and primary school children: a European approach», метою якого є підготовка майбутніх педагогів до опанування теоретико-методичних основ організації процесу екологічного виховання дошкільників та молодших школярів на основі Європейського досвіду. Здобувачі вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта під час читання факультативних занять, участі у конференціях, круглих столах та віртуальній екскурсії знайомляться з ідеями природовідповідної освіти та виховання, з методичними

євроінтеграційними формами, методами, прийомами, європейськими підходами до роботи з дітьми в природних умовах. Зокрема студенти популяризують досвід польських закладів освіти, а саме долучають до різноманітних челенджів та представляють цікаві творчі роботи на заняттях, наприклад: «День без машин», «День Землі», «Еко-годовничка», «Подаруй друге життя непотрібним речам», «Гарбузятко-фест», «Еко-тренд» тощо. Результати такої роботи можуть бути використані в сучасних умовах реформування освіти, під час розробки підручників і посібників з педагогіки, методичних рекомендацій для студентів закладів вищої освіти та для педагогів [8].

На нашу думку, саме обмін досвідом допомагає викладачам покращити свої методи навчання та адаптувати їх до сучасних викликів, а студентам – згенерувати нові ідеї, щодо збереження природного довкілля. Навчальні програми та семінари, організовані міжнародними організаціями, допомагають сформувати уявлення та удосконалити навички місцевих зацікавлених сторін, надаючи їм можливості для ефективного вирішення екологічних проблем.

Незважаючи на досягнутий прогрес у розвитку тісної польсько-української співпраці з галузі охорони навколишнього середовища, існує ще численні перешкоди, які ускладнюють її повній реалізації, а саме: відмінності в економічному розвитку можуть впливати на можливості обох країн інвестувати в екологічні програми, проекти, ініціативи тощо. Збільшене фінансування від міжнародних організацій може сприяти зменшенню цього розриву; відмінності в екологічних нормативах, які закріплені законодавством, можуть створити труднощі для спільних зусиль. Гармонізація правил і стандартів є ключовою для ефективної співпраці.

Розвиток польсько-української співпраці в галузі охорони довкілля відображає зростаюче визнання важливості спільних зусиль у вирішенні спільних екологічних проблем. Завдяки двостороннім угодам, транскордонним ініціативам і взаємодії з міжнародними організаціями обидві країни роблять кроки до більш сталого майбутнього. Постійна співпраця матиме важливе значення для подолання викликів і використання можливостей для ефективного управління охороною довкілля, забезпечуючи процвітання як Польщі, так і України у все більш взаємопов'язаному світі. Поки вони просуваються вперед, прихильність до взаємної підтримки та розуміння буде ключем до сприяння довгостроковій стійкості в регіоні.

Висновки. Отже, співпраця у сфері екології є необхідною для подолання глобальних викликів і забезпечення сталого розвитку для майбутніх поколінь. Міжнародне співробітництво в сфері охорони навколишнього середовища, освітньої екологічної політики допомагає зміцнити відносини між державами і позитивно впливає на вирішення глобальних екологічних проблем. Забезпечення екологічної безпеки є одним

із ключових напрямків політики як внутрішньої, так і зовнішньої для України та Республіки Польща.

Література:

1. Карук І.В. Екологічна освіта та виховання дошкільників як пріоритетний напрям розвитку європейського суспільства. *Наука і техніка сьогодні*, №9 (23) (2023). С. 320-328. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/5610/5641>
2. Карук І., Стахова І. Аналіз європейського програмно-методичного забезпечення екологічного виховання дітей дошкільного віку. *Суспільство та національні інтереси*, № 5(5) (2024). С. 241-250. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sni/article/view/14643/14713>
3. Костицький В.В. Екологічне право України : підручник. Дрогобич: Коло, 2012. 360 с.
4. Кравченко С.М., Андрусевич А.О., Бонайн Дж. Актуальні проблеми міжнародного права навколишнього середовища : підручник / Під заг. ред. проф. С.М. Кравченко. Львів: Вид. центр ЛНУ, 2002. 336 с.
5. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: <https://mepr.gov.ua/>
6. Олішевська Ю. Особливості співпраці України та Польщі у сфері охорони навколишнього середовища. *Географія*, №4 (73), 2018. С. 34-38.
7. 16 проєктів зі Львівщини профінансують у межах Програми Interreg NEXT «Польща-Україна 2021-2027» за пріоритетом «Довкілля». URL: <https://loda.gov.ua/news/101177>
8. Ecological education of preschool and primary school children: a European approach. URL: <https://ecoedeu.vspu.edu.ua/>
9. Eco-Schools. URL: <https://www.ecoschools.global/>

References:

1. Karuk, I.V. (2023). Ekologichna osvita ta viovannja doshkil'nikiv jak prioritetnij naprjam rozvitku kul'turi evropejs'kogo suspil'stva [Environmental education and upbringing of preschoolers as a priority direction for the development of the culture of European society]. *Nauka i tehnika*, 9(23) 2023, 320-329. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9\(23\)](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9(23)) [in Ukrainian].
2. Karuk, I.V., Stakhova, I.A. (2024). Analiz yevropeiskoho prohramno-metodychnoho zabezpechennia ekolohichnoho vykhovannia ditei doshkilnoho viku [Analysis of European software and methodological support for environmental education of preschool children]. *Suspilstvo ta natsionalni interesy*, № 5(5) (2024). С. 241-250. Retrieved from <http://perspectives.pp.ua/index.php/sni/article/view/14643/14713> [in Ukrainian].
3. Kostytskyi, V.V. Ekolohichne pravo Ukrainy [Environmental law of Ukraine] : pidruchnyk. Drohobych: Kolo, 2012. 360 s. [in Ukrainian].
4. Kravchenko, S.M., Andrusyevych, A.O., Bonain, Dzh. Aktualni problemy mizhnarodnoho prava navkolyshnoho seredovyschcha [Actual problems of international environmental law]: pidruchnyk / Pid zah. red. prof. S.M. Kravchenko. Lviv: Vyd. tsentr LNU, 2002. 336 s. [in Ukrainian].
5. Ministerstvo zakhystu dovkillia ta pryrodnykh resursiv Ukrainy [Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine]. Retrieved from <https://mepr.gov.ua/> [in Ukrainian].
6. Olishavska, Yu. Osoblyvosti spivpratsi Ukrainy ta Polshchi u sferi okhorony navkolyshnoho seredovyschcha [Peculiarities of cooperation between Ukraine and Poland in the field of environmental protection]. *Heohrafiia*, №4 (73), 2018. S. 34-38. [in Ukrainian].

Funded by
the European Union

7. 16 proiektiv zi Lvivshchyny profinansuiut u mezhakh Prohramy Interreg NEXT «Polshcha-Ukraina 2021-2027» za priorytetom «Dovkillia» [6 projects from the Lviv Region will be financed within the Interreg NEXT Program «Poland-Ukraine 2021-2027» under the «Environment» priority]. Retrieved from <https://loda.gov.ua/news/101177> [in Ukrainian].

8. Ecological education of preschool and primary school children: a European approach. Retrieved from <https://ecoedeu.vspu.edu.ua/> [in Ukrainian].

9. Eco-Schools. Retrieved from <https://www.ecoschools.global/> [in English].